

Regler för fördelning av skolplatser i kommunala skolor i Järfälla kommun

Dokumentet gäller för: Utbildningsförvaltningen	Fastställd av: Utbildningsnämnden
Dokumentgrupp: Normerande styrdokument	Dokumenttyp: Regler
Fastställd: 2025-11-11 (gäller från och med 2025-11-14)	Giltig till: Tills vidare
Dokumentansvarig: Utbildningsförvaltningen	Tid för nästa översyn: Vid behov

Innehåll

1. LAGRUM	2
1.1. Skollagen.....	2
1.2. Barnkonventionen	2
2. SKOLVAL TILL FÖRSKOLEKLASS OCH ÅRSKURS 7	3
2.1. Önskemål om skola.....	3
2.2. Antagningsordning förskoleklass.....	4
2.3. Antagningsordning årskurs 7	4
2.4. Relativ närhetsprincip	5
2.5. Folkbokföringsadress	6
2.6. Byte av skola i skolvalet	6
3. SKOLBYTEN OCH INFLYTTADE ELEVER	6
3.1. Skolbyte	6
3.2. Inflyttade elever	7
3.3. En skola nära hemmet.....	8

1. LAGRUM

De lagar som främst är aktuella vid skolplaceringar är skollag och barnkonventionen.

1.1. Skollagen

Av skollagen framgår att kommunen vid placering av en elev i första hand ska utgå från vårdnadshavarnas önskemål. Detta innebär att vårdnadshavare har rätt att lämna önskemål om skolplacering för sitt barn oavsett årskurs. Ett önskemål om placering vid en viss skolenhet får emellertid inte gå ut över någon annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet. Detta blir aktuellt i situationer när vårdnadshavare till en annan elev inte har framfört något önskemål om placering vid en viss skolenhet.¹

Det är möjligt för en kommun att frånga vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle innebära att betydande organisatoriska och ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen². Bestämmelsen kan tillämpas om skolan inte har plats för alla elever som önskar gå där. Det finns då inget krav om att kommunen måste bereda plats i syfte att tillmötesgå önskemålen. I praxis har denna bestämmelse även tillämpats för elever med omfattande behov, vilka kan ges företräde framför andra elever om stödet inte kan tillgodoses på en annan skola utan att detta skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen.

1.2. Barnkonventionen

Artikel 2, 3, 6 och 12 kallas för de fyra grundprinciperna, och är vägledande för hur barnkonventionen ska tolkas, se punktlista nedan. Dessa grundprinciper behandlar alltså både det enskilda barnets rättigheter och klargör att alla barn har samma rättigheter och lika värde. Vad gäller skolplaceringar bör alltså bedömningen och överväganden ske både med åtanke på den enskilda eleven men också sett till alla elevers lika rättigheter.

- Artikel 2 – Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Artikel 3 – Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
- Artikel 6 – Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Artikel 12 – Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och får den respekterad

Det är också viktigt att nämna att barnkonventionen är en allmän lag och vid prioriteringar mellan olika lagar ska specifik lag ges företräde framför allmän lag. Skollagen är en specifik lag och går således före barnkonventionen i tillämpning.

Barnkonventionen erkänner bland annat barnets rätt till att bli hörd i frågor som rör barnet. I domstolsförfaranden och administrativa förfaranden ska barnet beredas möjlighet att höras, direkt eller genom en företrädare på ett sätt som är förenligt med nationella procedurregler. Vid skolplaceringar efterfrågas vårdnadshavares önskemål och kan här sägas utgöra barnets ställföreträdare.

---

¹ Skollagen 9 kap. 15 § och 10 kap. 30 §

² Skollagen 9 kap. 15 § och 10 kap. 30 §

Enligt domar i Högsta förvaltningsdomstolen ska urvalskriterier för skolplacering vara sakliga, objektiva och icke-diskriminerande. Tanken är att regler ska utformas för att undvika att olika subjektiva behov ställs mot varandra. Det finns således små möjligheter för att lägga in individuella anpassningar som ett urvalskriterium i reglerna, sådant som att placeras med en kompis eller på en särskild skola. Det finns ändå vissa möjligheter att göra ett regelverk mer begripligt och mer anpassat för ett barnperspektiv. Uppfylldandet av närhetsprincipen blir utifrån detta en viktig faktor, liksom strävan efter att uppfylla förmedlade önskemål i den utsträckning det är möjligt.

2. SKOLVAL TILL FÖRSKOLEKLASS OCH ÅRSKURS 7

2.1. Önskemål om skola

Alla vårdnadshavare till elever som kommande hösttermin ska börja i förskoleklass eller i årskurs 7 i Järfälla, får lämna önskemål om skola i den process som kallas ”skolvalet”.

Vårdnadshavare anger via en e-tjänst vilka skolor de önskar att deras barn ska gå i. Samtliga vårdnadshavare måste godkänna ansökan för att den ska betraktas som giltig³. Om vårdnadshavare inte har lämnat ett önskemål om skolplacering, förutsätts vårdnadshavare önska placering i skolor rangordnat efter skolornas närhet till hemmet. Elevens närmsta skola förutsätts vara vårdnadshavarens förstahandsalternativ, elevens näst närmsta skola vårdnadshavarens andrahandsalternativ och så vidare. Elever vars vårdnadshavare har lämnat önskemål i e-tjänsten och elever vars önskemål har presumerats utifrån närhet, konkurrerar om platserna på lika villkor. I skolvalet och tillhörande byte av skola placeras elever utan att vårdnadshavare först får ett erbjudande att besvara (så kallad direktplacering). Det innebär att de som ansöker om skolbyte och kan få ett byte av skola också förlorar den skolplats som bytet söktes ifrån.

De fristående skolorna har egna regelverk, vilka styr antagningen till dessa skolor. Om en vårdnadshavare inte har lämnat ett önskemål om skolplacering på en kommunal skola och det finns en placering på en fristående skola i kommunen eller på en skola utanför kommunen, antas vårdnadshavare önska plats på den fristående skolan eller på sin skola utanför kommunen. Ingen kommunal placering erbjuds i sådana fall.

Placering på de kommunala skolorna sker enligt önskemålen så långt det är möjligt. Kommer eleven inte in på sitt förstahandsalternativ på grund av platsbrist, försöker kommunen tillgodose andrahandsalternativet och så vidare. Placeringarna görs i en digital plattform som styrs av programmerade algoritmer, vilka motsvarar kommunens regelverk. Algoritmen som tillämpas kallas *student-proposing deferred acceptance*, vilket är den algoritm som den statliga utredningen om skolvalet (SOU 2020:28) rekommenderar. Denna algoritm garanterar att föräldrar aldrig tjänar på att

---

³ Undantag kan göras till exempel om en vårdnadshavare på grund av frånvaro inte kan godkänna ansökan. Bedömning görs av förvaltningen som manuellt kan godkänna en ansökan där enbart en av två vårdnadshavare godkänt ansökan. ⁴ Kammarrätten 3932-17 och 5165-17

rangordna skolor på ett taktiskt sätt. Att inkorporera strategiska inslag har slagits ned i rätten, såsom när kommuner gett förtur för förstahandsval över andrahandsval⁴. Vidare garanterar algoritmen att skolvalsprocessen blir rättssäker då algoritmen säkerställer att regelverket efterföljs, det vill säga: en elev kommer aldrig få sin förtur ”bruten” genom att någon annan med lägre förtur istället prioriteras.

Vid urval till skolor behandlas förstahandsalternativ, andrahandsalternativ och exempelvis tredjehandsalternativ likvärdigt. Med andra ord, ett förstahandsalternativ väger inte nödvändigtvis tyngre än ett andrahandsalternativ när två elevers önskemål ställs mot varandra. Snarare påverkas placeringresultatet av helheten av placeringarna, då det digitala systemet eftersträvar att så många elever som möjligt placeras i enlighet med deras önskemål i så stor utsträckning som möjligt.

2.2. Antagningsordning förskoleklass

Antagningsordningen till förskoleklass ser ut enligt följande:

1. Elev med syskonförtur
2. Elev som önskat placering på skolan samt elev som inte har lämnat ett önskemål men som antas önska skolan utifrån skolans närhet till hemmet
3. Elev från annan kommun

Syskonförtur gäller om det finns äldre syskon som kommer att gå i årskurs 1-3 på skolan då det yngre syskonet börjar i skolan vid höstterminens start. Barnen måste bo på samma folkbokföringsadress för att betraktas som syskon. Förturen gäller vid första skolplaceringen för yngre syskon och upphör alltså att gälla exempelvis vid skolbyte. Syskonförtur gäller bara till förskoleklass. Om det finns syskon på flera skolor, gäller syskonförturen den skola där det yngsta syskonet går. Syskonförtur innebär även att tvillingar som skall börja förskoleklass placeras vid samma skola.

Om en vårdnadshavare inte har lämnat ett önskemål om skolplacering och om syskonförtur till en viss skola finns, antas vårdnadshavare önska plats på den skola det finns syskonförtur till.

Om alla aktuella elever inte får plats i skolan fördelas platserna utifrån antagningsordningen som anges ovan så långt det är möjligt. Därefter tillämpas den relativa närhetsprincipen. Om exempelvis en skola kan erbjuda plats till alla elever med syskonförtur men inte till samtliga övriga elever som tillhör kategori två i antagningsordningen ovan, tillämpas den relativa närhetsprincipen som urvalsgrund för dessa elever. Läs mer om fördelning enligt den relativa närhetsprincipen under rubriken *Relativ närhetsprincip*.

Om värdet för relativ närhet är lika tillämpas absolut närhet. Absolut närhet innebär att den som bor närmast skolan får platsen. Om värdet för absolut närhet är lika tillämpas lotten. Lottningen görs digitalt med en nummargenerator som slumpvis ger varje elev ett nummer. Lottningen sker i placeringsmodulen.

2.3. Antagningsordning årskurs 7

Antagningsordningen till årskurs 7 ser ut enligt följande:

1. Elev som önskat placering på skolan samt elev som inte har lämnat ett önskemål men som antas önska skolan utifrån skolans närhet till hemmet. Kammarrätten (mål 8393-15) anser att förtur byggt på relativ närhet är förenligt med skollagen, och relativ närhet har därför kommit att bli standard i många kommuner.
2. Elev från annan kommun

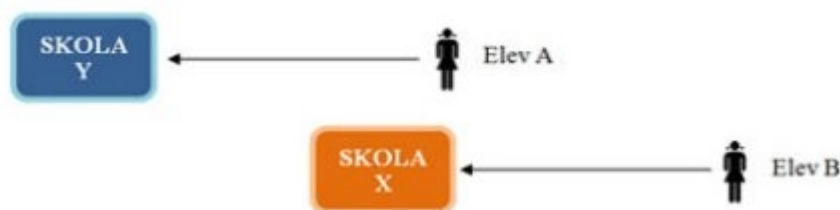
Om en skola inte kan erbjuda plats till alla elever tillämpas den relativa närhetsprincipen som urvalsgrund. Om värdet för relativ närhet är lika tillämpas absolut närhet. Absolut närhet innebär att den som bor närmast skolan får platsen. Om värdet för absolut närhet är lika tillämpas lotten. Lottningen görs digitalt med en nummargenerator som slumpvis ger varje elev ett nummer. Lottningen sker i placeringsmodulen.

Om en elev är inskriven i årskurs 6 på skolan har eleven rätt att gå kvar där även i årskurs 7⁴. Detta blir tillämpligt för elever i skolor med årskurs F-9 i Järfälla.

2.4. Relativ närhetsprincip

Kammarrätten⁵ anser att förtur byggt på relativ närhet är förenligt med skollagen, och relativ närhet har därför kommit att bli standard i många kommuner.

Närhetsprincipen innebär att en elev har rätt till en skola nära sitt hem. Den relativa närhetsprincipen innebär att elevens avstånd från hemmet till sökt skola och andra närliggande skolor sätts i relation till andra elevers motsvarande avstånd. Utgångspunkten är att alla elever ska få jämförelsevis ett rimligt avstånd till skolan. Detta innebär att en elev inte är garanterad plats i den skola som ligger närmast hemmet. Detta innebär också att en elev som bor närmast en önskad skola inte automatiskt har förtur dit framför en annan elev som bor längre bort.

Exemplet ovan beskriver det relativa närheten mellan två elever och två skolor. Skola X är den närmsta skolan för både elev A och elev B, men är den relativt närmsta för elev B som har längre avstånd till skola Y jämfört med elev A. Eftersom alla elever ska få jämförelsevis ett rimligt avstånd till skolan placeras elev B i skola X medan elev A placeras i skola Y.

⁴ Skollagen 10 kap. 31 §

⁵ Kammarrätten, se mål 8393-15

Relativ närhet innebär att avståndet mellan elevens folkbokföringsadress och den sökta skolan mäts och sätts i förhållande till avståndet till den alternativa närmsta eller den näst närmsta skolan (beroende på om den önskade skolan var den närmsta). Likadant görs för alla elever som har sökt skolan och dessa avstånd jämförs sedan. Det är inte fågelvägen utan den faktiska gång- eller cykelvägen från elevens folkbokföringsadress till skolan som mäts.

2.5. Folkbokföringsadress

Folkbokföringsadressen som är registrerad 1 februari är utgångspunkten för placeringen⁶, syskonförturen samt eventuella mätningar av avstånd som sker i samband med skolvalet. För de familjer som är på väg att flytta till eller inom Järfälla gäller att ett kontrakt eller liknande handling som styrker den blivande adressen ska visas upp i samband med skolvalet. Om inte en ny bostadsadress kan styrkas gäller befintlig folkbokföringsadress och antagningsordning.

2.6. Byte av skola i skolvalet

Om du som vårdnadshavare vill byta ditt barns skolplacering inför nästkommande läsår, efter att skolvalet har avslutats, kan du ansöka om skolbyte under den ordinarie skolbytesperioden. Denna period pågår under en begränsad tid strax efter att skolvalet är avslutat. För elever som ska börja i förskoleklass eller årskurs 7 finns dessutom en ytterligare möjlighet att ansöka om skolbyte inför det nya läsåret.

3. SKOLBYTEN OCH INFLYTTADE ELEVER

Det sker skolplaceringar vid andra tillfällen än just under skolvalet. Det kan exempelvis handla om skolbyten eller inflyttning till kommunen. För nyinflyttade elever tillämpar kommunen ett system med löpande intag och lediga skolplatser fördelas rättvist med relativa närhetsprincipen som urvalsprincip. Syskonförtur för elever i årskurs F–3 tillämpas vid inflyttning till kommunen. Detta innebär att om en familj flyttar till kommunen och har flera barn i årskurserna F–3, så placeras syskonen på samma skola. Flyttar man inom kommunen hänvisas man till skolbytesperioderna.

3.1. Skolbyte

Om en vårdnadshavare vill byta sitt barns skolplacering till en annan kommunal skola inom Järfälla, eller från en fristående, alternativt en skola utanför Järfälla till en kommunal skola i Järfälla, ska ansökan om skolbyte göras via kommunens e-tjänst. Samtliga vårdnadshavare måste godkänna ansökan för att den ska betraktas som giltig⁷. Vårdnadshavare med skyddad identitet behöver ansöka via blankett. Vårdnadshavare kan ansöka om byte av skola två gånger per år när skolbytesrundan

⁶ Utbildningsförvaltningen utgår från att vårdnadshavare har följt folkbokföringslagen när aktuell folkbokföringsadress registrerats hos Skatteverket. Vid uppenbar felaktig folkbokföringsadress informeras Skatteverket.

⁷ Undantag kan göras till exempel om en vårdnadshavare på grund av frånvaro inte kan godkänna ansökan. Bedömning görs av förvaltningen som manuellt kan godkänna en ansökan där enbart en av två vårdnadshavare godkänt ansökan.

är öppen. Skolbyte sker vid terminsstart i mån av plats. Vid fler sökande erbjuds platsen till den elev som har rätt till den utifrån kommunens antagningsregler.

Placering sker enligt önskemålen så långt det är möjligt utifrån kapaciteten. Om fler elever har sökt till en viss skola än antal tillgängliga platser måste ett urval av elever göras. Antagningsordningen ser ut som följande:

1. Övriga elever

Om ett urval bland eleverna inom kategorin ovan behöver göras tillämpas relativ närhetsprincip som beskrivs under punkt 2.4. Om värdet för relativ närhet är lika tillämpas absolut närhet. Absolut närhet innebär att den som bor närmast skolan får platsen. Om värdet för absolut närhet är lika tillämpas lotten. Lottningen görs digitalt med en nummegerator som slumpvis ger varje elev ett nummer. Lottningen sker i placeringsmodulen.

Folkbokföringsadressen är utgångspunkten för mätningar av avstånd⁸. För de familjer som är på väg att flytta inom Järfälla gäller att ett kontrakt eller liknande handling som styrker den blivande adressen ska visas upp i samband med ansökan. Om inte en ny bostadsadress kan styrkas gäller befintlig folkbokföringsadress.

Placeringarna görs i en digital plattform som styrs av programmerade algoritmer, vilka motsvarar kommunens regelverk. En ansökan om skolbyte är oåterkallelig och det finns inget utrymme att ångra sin ansökan om ett skolbyte har beviljats. Detta eftersom elevens tidigare plats kan ha tilldelats annan elev. Om den tidigare platsen finns kvar, kan dock eleven behålla sin tidigare plats istället för att genomföra skolbytet.

Vårdnadshavare som ges avslag om ansökan om skolbyte behöver således göra en ny ansökan om skolbyte i nästkommande skolbytesperiod.

I vissa mycket synnerliga fall kan kommunen som huvudman verka för ett skolbyte om allvarliga och upprepade kränkningar förekommer och om en skola under längre tid försökt komma till rätta med problematiken utan framgång. Denna hantering sker utanför ordinarie hantering av skolbyten och innebär att förtur kan tillämpas. Bedömning av när en sådan hantering är aktuell sker av huvudmannen i samråd med rektor. Observera att inflyttade elever under vissa omständigheter likväl kan ha förtur framför elever som ansöker om skolbyten. Se kommande avsnitt.

3.2. Inflyttade elever

Familjer som flyttar till kommunen under pågående läsår ansöker om skolplats via e-tjänsten. Samtliga vårdnadshavare måste godkänna ansökan för att den ska betraktas som giltig⁹. För familjer som flyttar till en annan kommun inom Järfälla hänvisas till ordinarie skolbytesrundor

---

⁸ Utbildningsförvaltningen utgår från att vårdnadshavare har följt folkbokföringslagen när aktuell folkbokföringsadress registrerats hos Skatteverket. Vid uppenbar felaktig folkbokföringsadress informeras Skatteverket.

⁹ Undantag kan göras till exempel om en vårdnadshavare på grund av frånvaro inte kan godkänna ansökan. Bedömning görs av förvaltningen som manuellt kan godkänna en ansökan där enbart en av två vårdnadshavare godkänt ansökan.

Om fler elever har sökt till en viss skola än antal tillgängliga platser måste ett urval av elever göras. Antagningsordningen ser ut som följande:

1. Syskonförtur
2. Övriga elever

Syskonförtur för elever i årskurs F–3 tillämpas vid inflyttning till kommunen. Detta innebär att om en familj flyttar till kommunen och har flera barn i årskurserna F–3, och ett av barnen får plats på en skola, så placeras syskonen på samma skola.

Om alla aktuella elever inte får plats i skolan fördelas platserna utifrån antagningsordningen som anges ovan så långt det är möjligt.

Därefter tillämpas den relativa närhetsprincipen (se punkt 2.4). Om värdet för relativ närhet är lika tillämpas absolut närhet. Absolut närhet innebär att den som bor närmast skolan får platsen.

Om värdet för absolut närhet är lika tillämpas lotten. Lottningen görs digitalt med en nummargenerator som slumpvis ger varje elev ett nummer. Lottningen sker i placeringsmodulen.

Folkbokföringsadressen är utgångspunkten för placeringen och eventuella mätningar av avstånd¹⁰. För de familjer som är på väg att flytta till Järfälla gäller att ett kontrakt eller liknande handling som styrker den blivande adressen ska visas upp i samband med ansökan om skolplats.

Nyinflyttade elever måste tilldelas en skolplacering skyndsamt, i synnerhet om skolplacering saknas.

3.3. En skola nära hemmet

Skollagen anger att en elev har rätt till en skola ”nära hemmet”¹¹. Vad som menas med uttrycket ”nära hemmet” är inte definierat i lagtext, utan är beroende av de lokala förhållandena. Det är upp till kommunen att själv bestämma vilka kriterier som ska gälla. Kommunen behöver ta hänsyn till faktorer som till exempel elevernas ålder och avståndet mellan hemmet och olika tillgängliga skolor. I Järfälla är den relativa närhetsprincipens utslag normgivande för vad en skola nära hemmet är att betrakta. Om kommunen placerar eleven på en skola som inte kan anses vara belägen när hemmet, kan SL-kort alternativt skolskjuts erbjudas enligt kommunens regler och riktlinjer för skolskjuts.

---

¹⁰ Utbildningsförvaltningen utgår från att vårdnadshavare har följt folkbokföringslagen när aktuell folkbokföringsadress registrerats hos Skatteverket. Vid uppenbar felaktig folkbokföringsadress informeras Skatteverket.

¹¹ Skollagen 9 kap. 15 § och 10 kap. 30 §